

وجود شناسی

سلسله دروس مبانی عقلانی و حیانی (۱)

حیدر ضیائی

www.ketab.ir

سرشناسه: ضیایی، حیدر، ۱۳۳۱: عنوان و نام پدیدآور: وجودشناسی؛ سلسه دروس مبانی عقلانی و حیاتی (۱)/حیدر ضیایی: تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی؛ مشخصات نشر: قم: وصال آوای توحید، ۱۳۹۸؛ مشخصات ظاهری: ۱۵۳ ص؛ شابک دوره: ۶-۶-۹۸۹۲۴-۹۷۸-۶۲۲-۹۷۸؛ شابک: ۳-۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۵؛ وضعیت فهرست نویسی: فیا؛ موضوع: معرفت‌شناسی، فلسفه اسلامی؛ رده بندی کنگره: BBR۵۵؛ رده بندی دیویی: ۱۸۹/۱؛ شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۱۶۵۳

وجود شناسی

مؤلف: حیدر ضیایی

تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی

ناشر: وصال آوای توحید

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۶-۶-۹۸۹۲۴-۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۵

شابک: ۶-۶-۹۸۹۲۴-۹۷۸-۶۲۲-۹۷۸

دفتر مرکزی: قم مقدس، تلفن: ۰۹۰۲۵۷۸۱۳۲۳

سامانه آموزش مجازی دوره:

lms.avayetowheed.ir

فروشگاه محصولات فرهنگی آوای توحید:

shop.avayetowheed.ir

کلیه حقوق برای موسسه آوای توحید محفوظ است.

۵۷۱/۲

فهرست مطالب

مقدمه

مقدمه ۲۳

درس اول

اثبات واقعیت خارجی ۲۷

تشکیک وجود و مراتب مختلف موجودات ۳۱

نتیجه ۳۵

پرسش و پاسخ ۳۷

درس دوم

مقدمه ۴۱

نفس، ممیز مراتب وجود ۴۱

حقیقت نفس ۴۳

پرسش و پاسخ ۴۷

درس سوم

مقدمه ۵۱

نظریه سوفسطائیان ۵۳

پرسش و پاسخ ۵۹

درس چهارم

مقدمه ۶۳

ابطال نظریه سوفسطائیان ۶۳

فرقه‌های سوفسطائیان ۷۲

پرسش و پاسخ ۷۵

درس پنجم

مقدمه ۷۹

نظریه حال ۸۰

بطلان نظریه حال ۸۳

حل مشکل علم الهی به معدومات ۸۹

پرسش و پاسخ ۹۳

درس ششم

مقدمه ۹۷

نقد نظریه سوفسطائیان ۹۷

نقد نظریه حال ۱۰۲

علت عدم تعجب انسان از موجودات شگفتانگیز عالم خلقت ۱۰۳

- ۱۰۷..... پرسش و پاسخ
- ۱۰۸..... منابعی برای مطالعه بیشتر این شش درس:

درس هفتم

- ۱۱۱..... خروج عادت
- ۱۱۶..... انواع وجود: علمی و عینی
- ۱۲۱..... منابعی برای مطالعه بیشتر

درس هشتم

- ۱۲۵..... انواع موجود: بسیط و مرکب
- ۱۳۶..... ترکیب مکانیکی و ارگانیکی
- ۱۲۸..... ترکیب ارگانیک عالم هستی
- ۱۳۱..... پرسش درس هفتم و هشتم
- ۱۳۲..... منابعی برای مطالعه بیشتر

درس نهم

- ۱۳۷..... هدفمندی نظام آفرینش
- ۱۳۹..... منابعی برای مطالعه بیشتر
- ۱۴۱..... خلاصه یافته‌های درس‌های گذشته
- ۱۴۶..... اصل ۱

الْحَمْدُ وَ الثَّنَاءُ لِعَيْنِ الْوُجُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ عَلَى وَاقِفِ مَوَاقِفِ
الشُّهُودِ، سَيِّدِنَا أَبِ الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ، صَاحِبِ مَقَامِ الْمَحْمُودِ، وَ عَلَى آلِهِ أَمْنَاءُ
الْمُعْبُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

خداوند تبارک و تعالی در میان تمام موجودات انسان را آیینۀ تمام
نمای جمال و جلال خویش قرار داد. و در ظل آن او را در جایگاه اعلای
خلیفه الهی نشاند و فرمود: «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً»^۱

آدم، اصطراب اوصاف است وصف آدم، مظهر آیات اوست
هر چه در وی می‌نماید، عکس اوست عکس ماه اندر آب جوت^۲

اصل و ریشه انسان طبق آموزه‌های قرآن و عترت: معرفت ربوبی
می‌باشد و اگر بخواهیم خزاین ملکوت را بگشاییم کلیدی
می‌خواهد که این کلید، معرفت نفس است؛ چون معرفت نفس باب
همه خیرات است و انسان اگر بخواهد راهی برای رسیدن به این
حقایق پیدا کند از همه نزدیک‌تر به خودش، خودش است و به
قول مولی صدرا خویشتن شناسی حقیقت آدمی و بنیاد ایمان

می باشد.

انسان یک گره اصلی دارد که اگر آن را بگشاید به نیکبختی می رسد و آن، گره خویشتن خویش است و اسفا که آدمی تمامی عمر گرانبهای خویش را در گشودن گره هایی به هدر می دهد که از گشایش آن چیزی عایدش نمیشود و جوهر حقیقی و ملکوتی اش شکفته نمی شود.

جان جمه علما نیست این که بدانی من کیم در یوم دین
آن اصول دین بدانتی و یک بگر اندر اصل خود کو هست نیک
از اصولیت اصولیت خویش : که بدانی اصل خود ای مرد مرا

حضرت رسول ﷺ فرمودند: «من عرف نفسه فقد عرف ربه»^۱
هرکس نفس خویش را شناخت یقینا پروردگار خویش را شناخته،
بدون شک صحیفه کامله نفس ناطقه انسانی شریف ترین صحیفه
است.

حضرت وصی امیرالمومنین علیه السلام فرمودند: «معرفة النفس انفع
(اعلی) المعارف»^۲، معرفت نفس با نفع ترین معارف است و در جای

۱. مولوی مثنوی، دفتر سوم.

۲. غررالحکم، ص ۲۳۳.

۳. غررالحکم، ج ۶، ص ۱۴۸.

دیگر فرمودند: «افضل المعرفة معرفة الانسان نفسه اعظم الجهل جهل الانسان امر نفسه»^۱، برترین معرفت ها آن است که بشر خود را بشناسد و بزرگ ترین نادانی آن است که انسان خود را نشناسد و از مسایل مربوط به نفس بی خبر باشد و دستیابی به این صحیفه به وسیله معرفت به خویش حاصل می گردد و قطعاً بافضیلت ترین حکمت ها معرفت نفس می باشد که حضرت وصی امیرالمومنین علیه السلام می فرمایند: «افضل الحكمه معرفة الانسان نفسه»^۲، بزرگ ترین حکمت آن است که انسان دارای معرفه النفس باشد.

بزرگانی از اهل معرفت در خصوص این صحیفه بیانات گوهر سنگی را به جا گذاشتند و یکی از آن بزرگان که فرید یگانه عصر حاضر می باشد حضرت ذوقنور ابوالفضائل آیت الله العظمی علامه حسن زاده آملی (حفظه الله تعالی) می باشد که شکوفایی را به وسیله تربیت مربیان نفوس مستعده و کتاب های ارزشمند شان برای طالبان معرفت انسانی به جای گذاشتند و در حوزه علم و معرفت ایشان آثاری در خصوص معرفت نفس که برگرفته شده از آموزه های قرآن و عترت است، تالیف نمودند، از شاگردان برجسته ایشان استاد معظم حیدر ضیائی می باشند که ایشان از اساتید سطوح عالی فلسفه و عرفان و از افراد نامی در این علم می باشد.

۱. غررالحکم، ج ۲، ص ۲۸۷.

۲. غررالحکم، ج ۲، ص ۲۳۳.